

Oponentský posudek na disertační práci PhDr. Bc. Ivy Poláčkové Šolcové *Regulace emocí v perspektivě vývoje, zdraví a kultury jedince*. Katedra psychologie FFUK, Praha 2012

Školitel: PhDr. Ivan Slaměník, CSc.

Autorka předkládá disertační práci v oboru sociální psychologie. Nicméně její význam je nadoborový, jak vyplývá už z názvu, ale jak je také zjevné ev. čtenáři. Práce má dvě obvyklé části, tedy teoretickou analýzu (mimořádně opřenou o úctyhodné množství prostudované odborné literatury!) a tři dílčí empirické studie. Na tomto místě chci jen poznamenat, že podle mého názoru by celkovému dopadu významu práce patrně prospělo užší empirické zaměření. Mám dojem jistého tříštění autorčiných sil. V závěru mého hodnocení zdůrazňuji význam především první empirické sondy a ta by si (opět podle mého názoru) zasloužila ještě větší akcent a rozpracování.

Již od počátku se v autorčiných analýzách ukazuje, že chápání procesu regulace emocí je postavené na celé řadě momentů. Jde o rovinu vědomou i nevědomou (a zajisté např. diskuse o oněch nevědomých procesech by mohla být obsáhlá – viz celá oblast psychoanalytického a psychodynamického uvažování) a jde také o možné intervenční mechanismy (např. kognitivní behaviorální intervence atp.). Pochopitelně to autorka nemůže všechno ve své práci postihnout, ale je si toho všeho dobře vědoma. Z literatury také víme, že téma emocí, jejich vlivu, modifikací a regulací se diskutuje i na rovině sociologické (zde můžeme zmínit např. práce Evy Illouz už ze šedesátých let a stále opětně vydávaných).

Ve svých empirických sondách autorka používá výpovědi vybraných osob. Autorka si je i zde vědoma jistých omezení – výpověď se nemusí (mnohdy ani zdaleka) blížit skutečnosti v reálných situacích. Však právě sociální psychologie se svými výzkumy postojů o tom ví své ... Hlavní zjištění z první části empirického zkoumání autorku ani čtenáře příliš nepřekvapují – potlačování (jako podobu regulace) emocí je častější u osob se zdravotními potížemi. Ano, odborníci nepochybují a bylo by možné dodat, že je to vlastně až banální pravda. Ovšem každé její vědecké potvrzení je důležité a může pomáhat prosazovat zásady mentální hygieny jak to psychoterapeutické praxe, tak (a to považuji za ještě závažnější) do zásad výchovy. Právě v nějakém takovém směru vnímám možnost ještě hlubšího zpracování (viz moje poznámka výše).

V dalších dílčích sondách se autorka zajímá o kulturní situační kontexty regulace emocí – konkrétně o blízkost a podobu vztahů, v rámci kterých se emoce projevují a také modulují. Výsledkem je, že tato vazba zde existuje a že se snadněji projevují emoce pozitivní. Druhá sonda se táže na rozdíl projevu (a tedy regulace) emocí u české a slovenské populace.

Osobně však považuji za nejpodstatnější výsledky oné sondy první a umím si dobře představit, že to by bylo jádro celé práce. Nicméně chápu, že autorka chtěla téma regulace emocí pojmut obecněji.

Práci považuji za zdařilou a nemám k ní žádné podstatné kritické komentáře, které bych považoval na tomto místě prezentovat.

Práce splňuje požadavky na ni kladené a doporučuji ji k obhajobě před příslušnou komisí.

Praha, 15.10. 2012

Jiří Šípek